

ZIŅU IZLAIDUMS no ES narkotiku aģentūras Lisabonā

NARKOTIKU LIETOŠANA IZKLAIDES VIETĀS

Apsekojumi liecina, ka klubu apmeklētāji pamēģina stimulējošas narkotikas

10 reizes biežāk

(23.11.2006., LISABONA) Apsekojumi par jauniešiem deju mūzikas pasākumos liecina, ka šajā izklaides vidē jaunieši, kas kaut reizi pamēģinājuši stimulējošas narkotikas, ir sastopami 10 reizes biežāk nekā vispārējā populācijā. Dažos gadījumos aptuveni divas trešdaļas klubu apmeklētāju* ziņoja, ka ir lietojuši šīs vielas vismaz reizi dzīvē. „Jaunākās narkotiku lietošanas ievirzes izklaides vietās” ir viena no trim īpašajām tēmām **izvēles tematos**⁽¹⁾, kurus **ES narkotiku aģentūra (EMCDDA)** šogad analizē padziļināti papildus tās **2006. gada ziņojumam par situāciju narkomānijas problēmas jomā Eiropā**, ko laiž klajā šodien Briselē.

Saskaņā ar šodienas pārskatu ES deju mūzikas vide klūst arvien daudzveidīgāka, „jo īpaši kopš 2004. gada paplašināšanās”. Pasākumi aptver gan dažādus liela mēroga komerciālus mūzikas pasākumus, kas piesaista tūkstošiem cilvēku, gan arī vairākus mazāka apjoma deju pasākumus un klubus. Turklāt vide pastāvīgi mainās: daudzas lielas deju pasākumu vietas, kas bija populāras 90. gados, ir slēgtas, dodot vietu atsevišķās Eiropas daļās pieaugošam skaitam mazu klubu un šauru aprindu sarīkojumiem.

EMCDDA sniedz analītisku pārskatu par narkotiku lietošanu, kas noskaidrota izvēlētu deju mūzikas un klubu apsekojumos visā Eiropā. Taču šādi apsekojumi ir jāinterpretē piesardzīgi, saka aģentūra, jo ir pieejami tikai dažū valstu dati un bieži apsekošanai tika izvēlēti pasākumi, kuros narkotiku lietošana ir zināmi izplatīta⁽²⁾. Tomēr par spīti šiem ierobežojumiem, tie sniedz „vērtīgu priekšstatu par gados jauno narkotiku lietotāju uzvedības modeļiem šādā vidē”.

Vairāk nekā 60% klubu apmeklētāju, kas apsekoti atsevišķās vietās **Francijā, Itālijā un Apvienotajā Karalistē**, apgalvoja, ka vismaz vienreiz ir pamēģinājuši kokaīnu. Tai pašā laikā vairāk nekā puse apjautāto klubu apmeklētāju **Čehijā, Francijā, Ungārijā, Nīderlandē** un **Apvienotajā Karalistē** ziņoja, ka ir lietojuši ekstazī — narkotiku, kas tagad daudzās izklaides vietās kopumā ir vairāk izplatīta nekā amfetamīni.

Mazāk izplatīti nekā ekstazī, bet regulāri novēroti klubos ir ketamīns un GHB. Daži apsekojumi liecina par ketamīna ilgtermiņa lietošanu no 7% **Čehijā** līdz 21% **Ungārijā** un par GHB ilgtermiņa lietošanu no 6% **Apvienotajā Karalistē** līdz 17% **Nīderlandē**. Kas attiecas uz halucinogēnām narkotikām, augstus rādītājus reģistrēja klubu apsekojumos **Čehijā**, kur 45% respondentu bija vismaz vienreiz lietojuši LSD un **Francijā**, kur 55% bija pamēģinājuši „maģiskās sēnes”.

Klubu tūrisms un narkotiku lietošana brīvdienās

Pārskats liecina, ka narkotiku lietotāji izklaides vietās ir gados jauni, sociāli integrēti, nodarbināti vai studējoši cilvēki ar izmantojamiem ienākumiem. Šī pirkspēja un lētākas ceļošanas iespējas, kā arī atvērtās ES iekšējās robežas ir veicinājušas klubu vides un ar to saistītā tūrisma attīstību.

Pētījuma rezultāti rāda, ka ceļojumos ārpus valsts jauniešiem ir lielāka tendence pamēģināt narkotikas vai tās lietot biežāk. **Spānijā** narkotiku lietošana izklaides vietās ir visizplatītākā tūristu atpūtas vietās, kas atrodas pie Vidusjūras, un **Zviedrijā**, kur narkotiku lietošanas līmenis pēc Eiropas standartiem ir zems, kādā pētījumā tika

secināts, ka 23% jauniešu, kuri ir pamēģinājuši nelegālās narkotikas, to pirmo reizi ir darījuši, esot ārpus valsts. Kādā **Apvienotās Karalistes** organizētā pētījumā, iztaujājot gados jaunus atpūtniekus, kas atgriezušies no **Ibicas**, tika secināts, ka visu narkotiku lietošana bija vairāk izplatīta atvaļinājuma vietā nekā pašu valstī — piemēram, vairāk nekā trešdaļa ekstazī lietotāju (37%), esot atvaļinājumā, bija šo narkotiku lietojuši piecas vai vairāk dienas nedēļā, pārsniedzot parasto lietošanas apjomu vismaz piecas reizes (7%, atrodoties **Apvienotajā Karalistē**).

Bieži ignorētais alkohola ietekmes ilglaicīgais apdraudējums

Šodienas pārskats uzsver, ka: „Vairumam jauniešu visā ES narkotiku lietošana nav neatņemama deju mūzikas vides sastāvdaļa.” Daudziem jauniešiem šādā vidē galvenais ir mūzika, sociālie aspekti un alkohola lietošana.

Dzērienu ražotāji tagad izmanto ienesīgo deju mūzikas tirgu, izgatavojot jaunus dzērienus, kas vērsti uz gados jauniem cilvēkiem, jo īpaši jaunietēm. Tas rada ievērojamas bažas par klubu apmeklētāju veselības apdraudējumu, lietojot pārmērīgi daudz alkohola, dažreiz kombinācijā ar nelegālām narkotikām (piemēram, kokaīnu bieži patērē kopā ar alkoholu, kas var palielināt tā toksiskumu). Kaut arī intervētie klubu apmeklētāji sacīja, ka apzinās ar narkotiku lietošanu saistīto veselības un juridisko risku, viņi bija mazāk informēti vai mazāk bažījās par alkohola izraisītām problēmām un attiecīgo ilglaicīgo apdraudējumu.

Profilakse un dzīvesstils

Narkotiku profilakses ietvaros ir uzsākta „attieksmes maiņa”, pievēršoties tam, kā dzīvesstila modes tendences ietekmē jauniešu atpūtas veidu un konfrontējot viņu priekšstatu par to, ka narkotiku lietošana ir „normāla”.

Profilakses darbā iesaistītie darbinieki arvien vairāk izmanto internetu, lai sasniegtu gados jaunos narkotiku lietotājus un potenciālos lietotājus „viņu pasaulē”, iedrošinot viņus kritiski pārdomāt savus narkotiku lietošanas ieradumus un izvērtēt ar to saistīto apdraudējumu. Taču **EMCDDA** saka, ka pieaug pārliecība, ka profilakses pasākumi ar mērķi informēt vai pārliecināt indivīdu nevar izdoties norobežojumā no apkārtējās vides. Līdz ar to sāk ieviest plašākas „vides stratēģijas”, piemēram, reklāmas aizliegumi, drošu kluba apmeklējumu vadlīnijas⁽³⁾ un attiecīgo pasākumu licencēšana. To mērķis ir vājināt atļauto un neatļauto vielu agresīvo popularizēšanu un izskaust uzskatus par „vēso attieksmi”, „briedumu” vai „pretošanos”, kas saistīta ar smēķēšanu, dzeršanu un nelikumīgu narkotiku lietošanu. Jau pieaugot atbalstam dažās valstīs, šī pieeja tiecas mainīt atļauto narkotiku pieejamību un noteikt normatīvus vietām, kur šīs narkotikas patērē.

Izsakot savu viedokli šajā jautājumā **EMCDDA direktors Wolfgang Götz** saka: „Pārāk daudziem gados jauniem eiropiešiem būt alkohola vai narkotiku reibumā ir kļuvusi par labas nakts izklaides būtisku sastāvdaļu. Ja mēs nesarausim jauniešu prātā saikni starp narkotiku lietošanu un labi pavadītu laiku, tad veselības un sociālās izmaksas ievērojami pieauga. Lai to paveiktu, mums ir jāsadarbojas ar izklaides nozari nolūkā nodrošināt, ka vide, kurā jaunieši uzturas ir pēc iespējas nekaitīga. Taču mums ir jāizveido kontakts arī ar pašiem jauniešiem, lai nodrošinātu, ka viņi ērtības labad neignorē ilglaicīgo apdraudējumu, ko var izraisīt narkotikas un alkohols. Galvenais mums ir jācīnās pret mānīgo uzskatu, ka pārmērība ir sinonīms veiksmei, aizvietojot to ar alternatīvu skatījumu, ka laba laika pavadīšana nav atkarīga no ķīmiskiem labsajūtas uzlabotājiem”.

* „Kluba apmeklētāji” — jaunieši, kas apmeklē organizētus deju mūzikas pasākumus.

Piezīmes:

⁽¹⁾ ‘Developments in drug use within recreational settings’, pieejams angļu valodā šeit: <http://issues06.emcdda.europa.eu>

⁽²⁾ Sakarā ar izklaides vietu, vecuma grupu un apsekojuma metožu atšķirībām paraugu salīdzināmība parasti ir trūcīga.

Sniegtie dati balstās uz pieejamiem izplatības aprēķiniem no dažādām valstīm. Statistiski tos nevar uzskatīt par reprezentatīviem.

⁽³⁾ Drošu kluba apmeklējumu vadlīniju mērķis ir radīt klubu apmeklētājiem drošu, veselībai nekaitīgu vidi (piemēram, novēršot pārkaršanu; nodrošinot bezmaksas ūdeni).

Diagrammas: skatīt šo *izvēles tematu* 2., 3., 4. attēlu.